Ա. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 302 ՀԻՆԴՇԱԲԹԻ 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1900 8 ՄԱՐՏ 1900 (Ն.Տ.)

10 ՓԱՐԱ.

ՏԱՐԻ ՄԻ ՏՆՕՐԴՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԷՒՆԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտեսի, 20
Կ. ՊՕԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.

ارمنیجه یومی سوردهانتاك غزته‌سی
Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, rue de la Sublime Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ԶԻ ՏՐՈՒԻՐ
Խմբագրութեան ուղղուած ամէն գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՓՈՍՏԱՅԻ
ՄԻԱՍՆԱԿ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ դր. 75
6 » » » 40

ԴԱՇԻՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Թրքաստան ևն ևլր
12 ամիսը կանխիկ դր. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թրքաստան ևն ևլր
12 ամիսը կանխիկ Ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դր.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւանդ պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի
աղանաւտներ արշալոյսին։

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Սոֆրիտոյի առաջին տարեշրջանը կ'աւարտի յառաջիկայ մարտ 8ին։ Հետեւաբար մեր գաւառացի այն բաժանորդները որոնց բաժանորդագրութեան պայմանաժամը կ'աւարտի նոյն թուականին, եթէ կ'ուզեն որ չարունակուի թերթին առաքումը, պէտք է մինչեւ նոյն թուականի բաժանորդագրին կամ մեզի հասցնեն և կամ մեր Պատ. գործակալներուն յանձնեն, որովհետեւ նոյն թուականէն անդին թերթ չպիտի ղրկուի այս պայմանը չկատարողներուն։ 4—3

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՍԿԶԲԻՆ ՄԻՆՉԵՒ ՀԻՄԱ

8.

Անգլիական զէնքերը երբ վերջնական յաղթութիւն տանան, թէեւ Ափրիկէի մէջ նիւթապէս յաղթողները միայն Թրանսվալ, Օրանժ, և իրենց Եւրոպացի օգնականները պիտի ըլլան, բայց բարոյապէս յաղթուողները կ'ըլլան Ֆրանսայինները, Գերմանացիները, Ռուսերուն են. այն մեծագոյն մասը, որ Հ'ներեւակայէր և կը փափաքէր հաւատալ թէ՝ Եւրկայիս մէջ կարելի և գործնական կրնայ ըլլալ ծովերէ անդին գաղթականութիւններ հաստատել կամ արդէն հաստատուածները ապագան ապահովել, Անգլիոյ դէմ թշնամական ուղղութիւն մը բռնելով։ կարելի է ապագային այնպէս ըլլայ, երբ Անգլիա դադրի բոլոր բաց ծովերու իշխող ահագին զօրութիւնը ըլլալէ. զօրութիւն մը որ ոչ միայն ծովերու, այլ և ցամաքի վրայ ալ իր որոշիչ ազդեցութիւնը ունի։

Օրինակի համար այն ցամաքային ահեղ պատուհասը, Ռուսիա, որ Ֆրանսայէն և Գերմանիայէն պակաս պատճառներ ունի ակնածելու Անգլիոյ ծովային գերակշռութենէն, սովորութիւն ունի անյապաղ ժամանակներէ ի վեր Հնդկաստանի սպառնալ, որպէս զի Անգլիան ահաբեկելով Մայր. Արեւելքի մէջ իր ունեցած զանազան նպատակներուն համակերպել ստիպէ զայն։ Բայց Անգլիա վարժուած է այս խաղին։ երբ իր շահերը պահանջեն որ փոխանակ համաձայնելու կամ փոխարինութիւն մը ստանալով լռելու, այն բանին դիմադրութիւն ընէ, Հնդկաստանի բանակը չսպառազիներ, այլ միայն պահեստի նաւատորմիղը չարժուն վիճակի մէջ դնելու որոշում կ'ուտայ, և այս աժան ու խաղաղական միջոցը կը բաւէ ամէն կնճիռներ հարթելու, ինչպէս հարթեց այն սոսկալի կարծուած Ֆաշոտայի խնդիրը։

Բայց այս մերկ ճշմարտութիւնները, ամէն բան իրենց բազմազանութիւնով տեսնելու վարժուող խելք մը անպաշտօն, անպատասխանատու և անխորհուրդ գլուխներու մէջ մտցնելը շատ դժուար եղած է, և Թրանսվալցիներն ու Օրանժցիներն ալ այս գժբախտութեան զոհ գացած են։

Խնդրին սկիզբէն ի վեր պնդած ենք որ Թրանսվալի պատերազմին մէջ հետաքրքրութիւն չարժող բանը զինուորականէն աւելի քաղաքականն էր, այսինքն օտար միջամտութեան խաբեբայ և մոլորեցուցիչ խրատիլակը։

Զինուորական գործողութեանց հանդէսական հետեւանքը յայտնի էր արդէն քիչ շատ բան հասկցող մարդերու համար, որոնք հանդարտօրէն կը սպասէին միայն այն ատենին, երբ Անգլիացիները ամէն բնական դժուարութեանց յաղթելով, Հարաւ. Ափրիկէի մէջ կացութեան հաստատասիան զօրութիւն մը հաստատելու վիճակին հասնէին։

Այս վիճակը կերպարանաւորուեցաւ վերջապէս, և այն սանձարձակ եւրոպական գրիչները, որոնք հիմնական հաշիւներէ աւելի վայրկենական ապատրութեանց տակ գործելու մանաւանդ փափաք մը ունին, երբ տեսան որ հետեւանքներուն սկզբնաւորութիւնը այլափոխելը այլեւս անկարելի է, լեզուներն փոխել սիրտ ուեցան. ճշդիւ ծխնիներու գագաթի այն թիւեղային գործիքներուն պէս, որոնք ամէն հակառակ հովերու հետ իրենց դէմքն ալ կը փոխեն։ Եւ հիմա ալ կ'ըսեն որ «հարկաւ առիւծը պիտի յաղթէր մուկին, թէեւ տակաւին վերջնական յաղթութիւն ալ չկայ։» Բայց առիւծը, իբրեւ առիւծ չէր կրնար երթալ Հարաւ. Ափրիկէ. Հոն դացած է միայն մուկին հաւասար իբրեւ մուկ, առիւծի հանգամանքը ուրիշ առիւծներու դէմ պահելու համար։ Բայց բուն խընդիրը հոն չէ։ Մուկին դէմ առիւծի բնական յաղթութիւնը չէր ակնկալուած ցնծութեամբ քարոզած բաներնին։ Առիւծին մահն էր այն....

Ինչ որ է, այդ տղայական յայտարարութեանց վրայ ծանրանալ չարժէր։ Միայն կը փափաքէինք որ արժէքները ճանչցուէին։

Ինչպէս ըսինք, կարեւորը օտար միջամտութիւնն էր։ Դեռ խնդիրը քաղաքականութեան չրջանին մէջ եղած ատեն, անգամ մը խօսուեցաւ այդ միջամտութեան ցնորքին վրայ, և երբ իրական պատերազմը սկսաւ, ամէնայն վստահութեամբ կը ծանուցուէին այն օտար եւրոպական անուններն իսկ, որ պիտի հրամայէին Բրիտանական առիւծին (British Lion) իր ճիրանները թըրանսվալի վրայէն ետ քաշել ... hands off... ապա թէ ոչ...։

Քաղաքական կեանքի մեր տակաւ ուսումնասիրութեան ներածին չափ, երբ կը քննէինք խնդիրը և չէինք կրնար գտնել այն եւրոպական մեծ տէրութիւնը կամ տէրութիւնները, որոնք կարող դտնուէին սպառնական կերպով հրամայելու այն կաւէ արձանին որ փչրուելու կ'երթար Թրանսվալ և Օրանժ, գուցէ դրանուեցան չատեր, որոնք այս եզրակացութիւնն ալ մտքի հիւանդութեան վերագրեցին։ Բայց հիւանդութիւն ըլլայ թէ առողջութիւն, ոչ թէ միջամտութեան մը, այլ նոյն իսկ միջնորդութեան մը անգամ հետքը չկրցաւ տեսնուիլ մինչև հիմա, թէպէտեւ անսխալ հեռադիրը և ճշմարտախօս եւրոպացիները մամուլը կարծենք բաւական պնդեցին թէ Ֆրանսա և Ռուսիա աշխատեցան Գերմանիան համոզելու, որ իրենց հետ միանալով եւրնքը մէկկողմ միջամտին պատերազմին, և նպաստ Թրանսվալի և Օրանժի։

Հիմա որ պատերազմին զինուորական վիճակը հիմնովին փոխուած է, և զէնքի բախտը Անգլիացիներուն կողմը դառնալով, Թրանսվալի և Օրանժի կացութիւնը դժուարացած է, անուանի միջամտութեան խնդիրը նորէն երեւան կ'ելլէ, որ եթէ սապէ ըլլար, կարծենք հոգեվարք Անգլիացիները այդ խընդիրը չեղեալ վիճակի վերածելու համար, պահեստի նաւատորմիղը չարժուն վիճակի մէջ դնելու մասին նորէն որոշում մը ասլէ աւելի իրարանցումի մը պատճառ չպիտի ունենային։ Բայց Անգլիոյ ծովային նախարարը ինքը կը յայտարարէ թէ՝ ոչ մէկ եւրոպական ծովային տէրութիւն Անգլիոյ դէմ սպառնալիք մը ըրած չէ, հետեւաբար պահեստի նաւատորմիղը չարժուն վիճակի մէջ դնելու պէտք չկայ։ Արդէն Թրանսվալի և Օրանժի ժողովուրդները չատ երջանիկ պիտի ըլլային, եթէ Եւրոպայի մէջ չունենային այն եռանդուն օգնականները և խանհրդատուները, որոնց խոստացած բաներէն մէկն էր նաեւ Եւրոպայի սպրդ միջամտութիւնը, որ թէ՛ պատերազմէն. առաջ և թէ Անգլիացիներու զինուորական անյաղթողութեանց միջոցին չբարեհաճեցաւ իր պատկառելի մարմինը ցոյց տալու։ Եւ եթէ Եւրոպացի երազատեսները այս անգամ դարձեալ միջամտութեան խրատիլակը ցոյց կուտան Պօէրներուն, որպէս զի քաջալերուելով յետադէն համակերպի այն հեռեւանքին որ անհրաժեշտ եղած է երկար ատենէ ի վեր, պարզապէս կ'ամ դիտմամբ և կամ անգիտակցաբար նոյնանոր սարսափելի արիւնհեղութեանց պատճառ կ'ըլլան։

Մ. ԱՄԵՆԱՓՐԿԶԵԱՆ

ՆՈՐ ԶՈՒՂԱՅԻ
Ս. ԱՄԵՆԱՓՐԿՉԵԱՆ ՎԱՆՔԻ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ

Սոֆրիտոյի 204 համարում թեհրանից մի թղթակցութիւն էր լոյս տեսել, որ ի վեր էր հանել Պարսկահայերի մէջ գոյութիւն ունեցող գրադարանների կազմութեան սկզբնաւորութիւնը, ժամանակագրական կարգով, ամենից առաջ ուշադրութեան առարկայ էր արել Սպահանում Նոր-Ջուղայի Ս. Ամենափրկչեան վանքի Մատենադարանը, որ Պարսկահայերի անդրանիկ մատենադարանն է համարում վկայութեամբ Պ. Յարութիւն Թ. Տէր Յովհաննէսի, որ այժմ վախճանած է, (Նոր-Ջուղայեցի ժամանակակից պատմիչ)։

Նոր-Ջուղայի այս Մատենադարանը Ս. Ամենափրկչեան վանքի հիմնարկութեան թուականից ի վեր դոյութիւն է ունեցել՝ այն է 1586-1603 թուականին Քրիստոսի, որ նոյնն է Նոր-Ջուղայի Հայոց գաղթման թուականին հետ։ Մատենադարանը սկզբում շատ ճոխ է եղել ընտիր ձեռագիրներով, որոնցից այսօր կան միայն աննշան քանակութեամբ, որոնք այնքան էլ կարեւոր հնութեան կնիքը չեն կրում։ Պատմում են որ սրանից 100-150 տարի առաջ, վանքամս ապրող վարդապետները չճանաչելով այդ թանկագին մարգարիտների յարգը, լիտրերով ծախելիս են եղել հրթիռներ պատրաստող Պարսիկների՝ մագազաթեայ թղթերով գրքեր, թղթեր. իսկ ծանրագին տեսակներից յաջողել են ճողոպրել և իրանց կողմ չորթել Եւրոպացիներ առիթից օգտուելով։

Վանքիս Մատենադարանը ապահով վիճակի մէջ է դրել Թադէոս Արքեպս. Բէկենազարեանց, որ Նոր-Ջուղայի առաջնորդների չարքում ամենից նշանաւելից տեղն է բռնել իր գործունէութեամբ, զոր բոլորել է մի փառաւոր չրջան իր բարձր հեղինակութեամբ, սակայն այսու ամենայնիւ դժուար է հաւատալ թէ՝ այդ ժամանակամիջոցում ժողովուրդը օգտուած լինի Մատենադարանից, որովհետեւ նոյն ժամանակի հասկցողութիւնը կարող է ինքներն հասկանալ մի այդպիսի իրողութեան։ Գիրքերը պատեղուած կը լինէին մութ խցերում, որոնց դռներն ամուր փակուած էին հասարակութեան առաջ։ եթէ երբէք օգտուողներ լինէին. նրանք էլ միայն վարդապետներն էին։ Մատենադարանին անկարգ դրութեան գլխաւոր պատճառներից մին էլ այն է եղել, որ գրքերը ցուցակագրելու սովորութիւն չէ եղել։ Այս բանը վրիպել է Թադէոս Արքեպս. ուշադրութիւնից, մինչեւ Գրիգորիս եպիս. յայտնում է նրա արքեպիսկ. Աստուածատուրեանցը, հրամայում է վերջինս որ վանքիս տպարանում լոյս տեսած և դեռ լոյս տեսնելու գրքերից հնգական օրինակ մատենադարանին վերապահուի, ու հրամայում է նրա քհյ. Տ. Ս. Յովհաննէսեանին, որ ըստ իւր ներկայացրած ծրագրին ձեռնարկէ ցուցակագրել մատենադարանում գտնուղ թէ՛ ձեռագիր և թէ տպագրուած գրքերը։ Տէր հայրը կը յաջողի գլուխ բերել իրեն յանձնուած գործը՝ որին ունինք ձեռքի տակ, և որ բաւական խնամով և գիտական սիստեմով է պատրաստուած։ Թէպէտև ուշում ևի յօդուածս մի փոքր յետաձգել և ցուցակը պատրաստելուց յետոյ ուղարկել, սակայն Ն. Սրբազնութիւն Մաղաքիա եպս. Առաջնորդ հայրը, որ այս պարտք դրաւ վերաս իւր սիրալիր ճշդապահութեամբ, ստիպեց ինձ որ չտապով պատասխանեմ և բաւականութիւն տամ Թեհրանի թղթակցին, թերթիդ միջոցով։

ԵՂՆԻԿ ԱԲԵՂԱՑ ԵՐԿԱՐԱԿԱՑԵԱՆ
Նոր Ջուղայ, 1900 յունվար 10

ԳԻՏԱԿԱՆ
ՔԻՉ ՄԸ ԱՍՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ

(ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ Պ. ՍԻԱՑՆԻՑԵՑԻ՝)

Աստեղագիտական ուսումնասիրութեանց հետամուտները կը կարծեն թէ երկիրը կա՛մ ամրողջովին պիտի անհետանայ, միլիոնաւոր տարիներու հեռաւոր ժամանակին մէջ և կամ, ինչ որ աւելի պարզ և հաւանական է, կեանքէ պիտի զրկուի։ Առաջին ձեւը աւելի կը համապատասխանէ ժողովրդական երեւակայութեան, որ յօժարաբար կ'ենթադրէ թէ երկրիս վախճանը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ ձախորդ դիպուած մը, կատարեալ ցնդում մը։ Սակայն այս պատճառը բոլորովին պատահական ըլլալուն, աւելի ապահովաբար կարող ենք ըսել թէ՝ մարդկութիւնը դիտութեան նախատեսած ծարաւի, խեղդումի և կամ ցուրտի պէս բնական զօրութեանց ազդեցութեամբը պիտի վերջանայ։

Մինչեւ հակառական չի՛ թուիր ըսել թէ աշխարհս օր մը ծարաւէն պիտի մեռնի։ Մենք կը կարծենք թէ երկրիս երեք քառորդը ծածկող և ՅԱՕ։ ։ ր միջին խորութիւն ունեցող ծովերու անհուն տարածութեանը մէջ, ջուրի անսպառ պահեստներ կը գտնուին։ Այո՛, այդ ջուրին քանակութիւնը չատ պատկառելի է. բայց ի՞նչ արժէք ունի՝ չատուիղը 6378 քիլոմէդր եզող երկրիս ամբողջ ծաւալին հետ բաղդատմամբ։

Անցեալ դարերու մէջ երկրիս կեղեւը չատ բաղադրական ջուր ծծած ըլլալուն, ովկիանոսներու ջրային կորուստները ահագին եղած են և կ'ըլլան, քանի որ վերոյիշեալ երեւոյթը մինչև ցարդ չէ դադրած։

Կեդրոնային կրակը կ'արգիլէ ջուրը՝ անալու ձգողական զօրութեան, այսինքն դէպի երկրիս խորունկ խաւերը չատանալուն. բայց մեր մոլորակը երթալով կը պաղի, հետեւաբար ջուրն ալ պիտի ստիպուի բաղադրուիլ դեռ նոր խառնուած ժայռերուն հետ։ Մետաղային մարմինները աւելի մեծ դիւրութեամբ ջուր ծծելնուն, և երկրիս կեդրոնական ժայռերը աւելի մետաղային ըլլալնուն օր պիտի գայ որ ծովերն և ովկիանոսները ցամքին, անձրեւ չտեղայ այլեւս, և գրեթէ ամէն տեղ անապատի վերածուի։

Արեգակնային դրութեան մոլորակներէն մին, Հրատը (Mars) նորագոյն դիտողութեանց ներելով հոգեվարք վիճակի մը մատնուած է, չատ քիչ ջուր պարունակելուն։

Հրատի բեւեռներու սառոյցի կոտորը՝ հրատային ամառ ատքութեան միջոցին կը հալին և կ'անհետանան անթիւ և անհամար ջրանցքներու մէջ։ Այս մոլորակին մինչ ցարդ իբր ծով նկատուած մասերը ուրիշ բան չեն, եթէ ոչ անհուն անապատներ։ Տկարութեան չրջան մըն ալ բոլորելէ վերջ, հրատ այլեւս կեանք չպիտի ունենայ, որովհետեւ մինչ այն վայրկենին ամբողջ բեւեռային սառները հալած և ներքին խաւերուն հետ բաղադրուած պիտի ըլլան։

Մարտի անխուսափելի մահէն զատ, մեր մոլորակը երկրային պաղի վտանգին ալ դատապարտուած է։ Գիտենք թէ մեր երկիրը իր տաքութիւնը արեգակէն կ'առնէ, բայց չենք կարող ապացուցանել փորձառական միջոցներով թէ՝ արեգակը հետզհետէ կը պաղի, որովհետեւ ջերմութեան բաժանումը՝ երկրիս մակերեսին վրայ՝ կրնայ փոխուիլ այնպիսի սահմաններու մէջ և պատճառներու համեմատ, զոր որոշելն իսկ չատ դիւրին բան մը չէ։ Այլ սակայն մաթեմատիքական կերպով ապացուցուած է թէ՝ այդ պզտութիւնը գոյութիւն ունի, և եթէ արեւի զօրութեան կարող աղբիւրին ծագումը փնտռել ուզենք, պէտք է երեւակայենք Հելմոլձի հետ թէ՝ ինչ անցած գարձած է արեգակնային միգամածին (nèbuleuse) խտութեան միջոցին. խտութիւն մը զոր տիեզերաբանութեան ամէն դրութիւններն աշխարհներու պատմութեան արշալոյսին մէջ կ'ենթադրեն։ Խտութիւնը միգամածին մասնիկներուն մէջ ընդհարում մը չատաչ բերելով մեկտեղ, արեւ բռնած լուսոյ և ջերմութեան վառարաններ արտադրող զօրութեան ալ վերջ կուտայ։

Մեր արեգակնային խտութիւնը դեռ չատ հեռու է կատարեալ ըլլալէ, ամէկէց պատ արեւը կրնայ կծկիլ և հետեւ-

ւարար անհագին ջերմութիւն մը գոյացնել, բայց այս կծկումը մշտական չէ, և երբ արեգակնային նիւթին խտութիւնը սահման մը յառաջանայ, կծկումը պիտի նուազի նոխապէս, և ապա պիտի դադրի: Միևնոյն ատեն ճառագայթները պիտի տկարանան և վերջնականապէս պիտի մարին, երբ արեգակը կարծրանալու չափ պաղի և կծկի:

Ուրեմն արեւն ալ ճակատագրին պիտի հպատակի, երկրին մակերեւոյթը աւելի հարթ պիտի ըլլայ, և ծովերը պիտի տիրեն ցամաքները:

Բայց գիտենք թէ երկրիս կեդրոնային կրակը միշտ նոր հողակոյտեր առաջ կը բերէ, բայց կարո՞ղ ենք միթէ միեւնոյն գիւրութեամբ ըմբռնել ջուրին կործանիչ ազդեցութիւնը: Լիէ՛ի մէջ՚ տեղի ունեցած փորձերուն նայելով Պ. Սմայնիէ կըսէ թէ Մէօզ գետը՝ իր քշած տարած հողի քանակութեամբ շուրջը գտնուող դաշտերն ու լեռները մինչեւ ծովու մակերեւոյթին հաւասարցնելու համար վեց միլիոն տարի կը կարօտի...: Իսկ և Միսիսիպի գետերը ինչպէս նաև ծովերը աւելի դիւրութեամբ կը կործանեն հողը: Ֆրանսայի ամենէն նշանաւոր երկրաբանը՝ Պ. Լափփարան՝ բսած է թէ եթէ ցամաքները միայն արտաքին կործանիչ պատճառներու ենթակայ եղած ըլլային, 4 միլիոն տարիի մէջ պիտի անհետանային: Արդարեւ երկրիս ներքին զօրութիւնները արտաքին զօրութեանց բաղդատմամբ հակառակ արդիւնքներ ունին, բայց քանի որ երկիրս կը շարունակէ պաղելու, առաջինները երթալով պիտի տկարանան:

Երբ օր մը ջուրերը հողի կոյտերը ծածկելու ըլլան, ձուկերը անմիջապէս պիտի մեռցնեն գործարանաւոր նիւթոց վերջին մասնիկները. բայց բոյսերն անհետացած ըլլալնուն, այս նիւթերը այլ եւս ձեռք չպիտի բերուին, և անխուսափելի կերպով կենդանի կեանք այլ եւս գոյութիւն չպիտի ունենայ աշխարհի վրայ:

Ուրեմն, եթէ մեր ովկիանոսներուն ջուրերը ամբողջովին չանհետանան հողային քիմիական բաղադրութեան մէջ, նորէն կենդանաբանական բուսական կեանքը կործանելու պիտի ծառայեն. և եթէ երեւակայելու ըլլանք թէ ջուրը չունենայ այս յատկութիւնը, անշրջելի պաղութեանը զոհերն պիտի ըլլան, բուն իսկ արեգակին պաղելուն պատճառաւ:

Բարեբախտաբար մարդկութեան համար, դեռ միլիոնաւոր տարիներ եաքը տեղի պիտի ունենան այս ամէնը...:

Սելանիկ ԱՆՑՈՐԴ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼԻ ՄԻՋԵՒ

ԼՈՐՏ ՌՈԲԵՐԹՍԻ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Նաթալի և Օրանժի մէջ անգլ. բանակներուն վերջերս տարած մեծ յաղթութիւնները իրենց հետեւանքները ցոյց տալ սկսած են: Պօէրները Քոլէնսօպէրկէ և Նաթալէ շտապաւ ետ քաշուած են, և մասնաւոր կէտի մը վրայ կը հաւաքուին, որուն ճիշդ դիրքը թէև հեռագիրները տակաւին չհաղորդեցին, սակայն անշուշտ Լորտ Ռոպէրդս և Լորտ Քիչըներ տեղեակ են անոր: Հաւանական է որ Պօէրներու ամրութեանց նոր գիծերը հաստատուին Պլօէմֆոնդէյնի և Վինպուրկի միջև, ուր Զօր. Ժուպէռ իր ամբողջ զօրութիւնը հաւաքելով կրնայ 50000 զօրք համախմբել: Հիմայ Օրանժի մէջ անգլ. բանակին յառաջացումը կասեցնելու համար միայն 7,000 հոգիէ բաղկացեալ Պօէր բանակ մը կը գտնուի, որ ամրացած է Բաարտէպէրկի մօտ, Օսֆոնդէյնի մէջ: Զօր. Ժուպէռի բանակին վրայ ճակատէն յարձակում մը ստիպաբեր կրնայ ըլլալ անգլ. բանակին, սակայն հաւանաբար Լորտ Ռոպէրդս իր աջէն յատակագիծէն չպիտի շեղի, Զօր. Քրոնժէի վրայ ըրածին նման կողմնակի յարձակում մը ընելով Պօէր սպարապետին վրայ: Մառէշալը ուզած ատեն Տէ-Աարի, Քոլէսպէրկի են. մօտ գտնուող իր զօրքերը կրնայ գլխաւոր բանակին միացնել, որովհետեւ այն կողմերը գտնուող Պօէրները կատարելապէս անհետացած են: Առով Լորտ Ռոպէրդս առանց Զօր. Պըլլըրէ օգնական զօրք ընդունելու, կրնայ 70000 զօրք ունենալ իր տրամադրութեան տակ: Միւս կողմէ Պըլլըր և Հուայթ զօրավարները իրենց 25000 զօրքով կրնան Նաթալը յաջողապէս պաշտպանել, քանի որ Զօր. Ժուպէռ այժմ իր ուշադրութիւնը Լորտ Ռոպէրթսի վրայ կեդրոնացուցած է: Այս վերջինին յատակագծները թէև տակաւին յայտնի չեն, սակայն խրախեկ աղբիւրէ կ'իմացուի որ Մառէշալը՝ Զօր. Պըլլըրի բանակը դէպի Տրանսվաալի կիլ ձերը յառաջ պիտի քշէ, և անոր՝ Զօր. Ժուպէռի բանակին վրայ յետսակողմէն յարձակում մը ընել տալով, ինքն ալ իր գլխաւոր բանակովը Պօէր սպարապետին յառաջակողմէն պիտի յարձակի: Գալով Զօր. Հուայթի բանակին, որ Լէտիսմիթի մէջ երկար ատեն պաշարուած ըլլալով գրեթէ փաստակարեկ եղած է, մանաւանդ ուտեստի չգոյութեան պատճառաւ, որու հետեւանօք հեծելազօրաց կենդանիներն ձիերուն մեծ մասը կերուած են: Հետեւաբար հարկ պիտի ըլլայ նոր ձիեր հասցնել Զօր. Հուայթի հեծելազօրաց, որպէս զի այս վերջինին բանակը կարենայ գործօն դեր մը ստանձնել, և Զօր. Պըլլըրի նահանջի գիծերը պաշտպանել:

ԼԷՏԻՍՄԻԹԻ ՇՈՒՐՋԸ.—Լոնտոնի պատերազմական պաշտօնատունը հետեւեալ հեռագիրը ստացաւ Զօր. Պըլլըրէն.— «Լէտիսմիթ, 2 մարտ.— Կը տեսնեմ որ Պօէրներու պարտութիւնը յուսացածէս աւելի կատարեալ է: Գաւառին մէջ ո և է հետք չեմ կրնար գտնել թշնամիէն, բացի Վան-Րինէն կիրճին վերջին ծայրէն, ուր մէկ քանի բեռնաբարձ կառքեր կ'երեւան: Պօէրներու վերջին կառախումբը կէսօրէն ետք ժամը 1ին մեկնեցաւ Մոտըր-Սփրուիդէն և անմիջապէս ետքը կամուրջը կործանուեցաւ: Վեց օրէ ի վեր թշնամիները իրենց բոլոր բեռները վերցուցած էին: Բեռնակառքերը դէպի հիւսիս մեկնած էին: Հետեւաբար ո և է դիւրութիւն չունինք ճամբաներն կտրելու: Եւ սակայն Պօէրները իրենց ետին մեծաքանակ ռազմամթերք թողուցած էին»:

—Լէտիսմիթ, 6 մղոն անդիէն, Բելճնայի ճամբով մարտ 1 թուով Լոնտոն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ.—«Հակառակ երկարատեւ ռմբակոծութեանց Լէտիսմիթ շատ նեղուած չէ: Անգլ. ծովային թնդանօթները, ինչպէս նաև ուրիշ խոշոր թնդանօթներ բաւական յառաջացեալ ամրութիւններու վրայ դրուած են: Երէկ իրիկուն կանոնաւոր ընդմիջումներով Լէտիսմիթէն թնդանօթի կրակ եղաւ Պօէրներու Լոնկ-Թոմ թնդանօթին վրայ որ Պուլվանայի վըրայ զետեղուած էր, այնպէս որ այդ դիրքը այլ եւս անտանելի եղաւ Պօէրներուն համար: Այս միջոցին հեծեալ զօրքերը կ'արշաւեն դաշտերուն մէջ, բլուրներէն արձակուած թնդանօթներու կրակին տակ, բայց ոչ մէկ ռումբ չէ նետուած անոնց վրայ: Ցետոյ հասկցուեցաւ թէ այդ դիրքը պարպուած էր: Անգլ. բոլոր բեռնաբարձ կառքերը են. կը յառաջանան դէպի Հլանկվանի լեռը և Բրէդէրսհիլէն անդին: Ճամբան շատ խորտուբորտ է: Զօր. Պըլլըր դէպի Լէտիսմիթ գնաց: Անգլ. զօրքերը երեւան հանեցին Մաքսիմեան թնդանօթ մը, որ բլուրին վրայ թաղուած էր: Երէկ հետեւակազօրքը ընդհարում մը ունեցաւ Պօէրներուն հետ, բայց անոնց կրակը շատ անկանոն էր:

ԼԷՏԻՍՄԻԹԻ ԱԶԱՏՈՒԻԼԸ պատերազմին 141րդ, իսկ քաղաքին պաշարման 118րդ օրը տեղի ունեցաւ: Զօր. Պըլլըր հեռագրած է թէ քաղաքին շրջակաները պարպուած է Պօէրներուն կողմէ: Արդարեւ Անգլ. բանակը միայն Պօէր վերջապահներու պզտիկ գունդ մը նշմարած է Սըրրայզ բլուրին մօտ: Ասկէ կը հետեւի թէ Լէտիսմիթ առանց ճակատամարտի ազատուած է, հակառակ պարագային շատ սուղի պիտի նստէր Անգլիոյ: Զօր. Պըլլըրի Թուկէլան անցնելու համար բրած երեք անյաջող փորձերուն և Լէտիսմիթի պահապան զօրքերին պաշարուած միջոցին անգլ. կորուստներն են 1046 մեռեալ, 3785 վիրաւոր, և 513 հոգի զանազան հիւանդութիւններէ մեռած. 1568 հոգի ալ մէջ տեղ չկան: Համագումար՝ 6912 հոգի:

—Թայմզ Լէտիսմիթէ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է.—«Քաղաքը 6 շաբաթէն աւելի չէր կրնար դիմանալ: Հիւանդութիւնը և ռազմամթերքի պակասութիւնը պիտի նուազեցնէին յիմ. 6ին եղած յարձակումին նման դուրս յարձակումները, որոնց շնորհիւ քաղաքը պիտի կարենար դիմադրել: Պաշարման սկիզբը 12000 զինուոր, 2000է աւելի քաղաքացի և 4000 բնիկներ, Քաֆիրներ և Հնդիկներ կային քաղաքին մէջ: Այս թիւին մէջէն 8000 զինուորներ հիւանդանոց մտած են: Սակայն և այնպէս մահերու թիւը շատ քիչ էր մինչեւ յիմ. Անկէ վերջը աւելցաւ անցքի չգոյութեան պատճառաւ: Հիւանդ մարդ մը կորսուած կը համարէր ինքզինքը: Ամէն օր 30 ձեր ձի կամ ջորի կը մորթուէին, երշիկ ու ապուր շինելու համար: Ցունվար 15էն մինչեւ մարտ 1 հիւանդութենէ մեռած են 200 հոգի: Վերջին 15 օրուան միջոցին Անգլ. հրետանիներէն մեծ մասը ձի չունէին. և Անգլ. թնդանօթները գլխաւորաբար ամրութիւններու վրայ զետեղուած էին: Հեծելազօրքերը և ռահվիրաները հետեւակազօրքի փոխուելով խրամները զրկուած էին: Պաշտպանութեան գիծ մը չինուած էր վերջնական ընդդիմութիւն մը ընելու համար, եթէ զինուորական ամրութիւնները քանդուէին:

ՊՕԷՐՆԵՐՈՒ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄԸ.— Լոնտոնի մէջ կը կարծեն թէ՝ Լորտ Տրնտոնալտ սկսած է յառաջ խաղալ հիւսիսէն կտրելու համար այն միացման գիծը, զոր Պօէրները հաստատած են առժամեայ երկաթուղիով մը Պուլվարայեան և Լոմպարտսքօբի ետին: Այս կերպով կը յուսացուի ձեռք անցընել Պօէրներու խոշոր թնդանօթներու մէկ մասը:

ԶՕՐ. ՔՐՈՆԺԷ ԴԷՊԻ ՔԷՅՔ-ԹԱՈՒՆ.— Մոտըր-Րիվըրէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի՝ փետր. 28 թուով.— «Այս առտու չհաստատուած տեղեկութիւն մը պարզուեցաւ. երբ Զօր. Քրոնժէ իր կնոջ հետ հոս հասաւ, Կայս. կամաւորներէն 50 հոգիի հսկողութեան տակ: Քաֆիրները ծափահարեցին Պօէր զօրավարը, բայց անգլ. զօրքերը ո և է ցոյց չըրին: Զօր. Քրոնժէ և կինը պանդոկի մը մէջ ճաշեցին, և իրիկուան դէպի Քէյփ-Թաուն մեկնեցան մասնաւոր կառախումբով: Արքայական հրետանիի զօրքերէ և Նորթ Լանքաշըրի գունդէն ջոկատներ բարեւի կեցած, մինչ փողերը կը հնչէին: Զօր. Քրոնժէ և իր ընտանիքը տխուր դէմք մը ունէին, և կործեր տանջանքի կը տարուէին: Զօր. Քրոնժէի անձնատուութեան ատեն գերի բռնուած Պօէրներու ճիշդ թիւն է 4300 հոգի:

—Օրանժ-Րիվըրէն կը հեռագրեն 1 մարտ թուով.—«Զօր. Քրոնժէ և կինը որոնք Քէյբ-Թաուն կ'երթան, գիշերը հոս անցուցին: Մեծ զգուշութիւններ ձեռք առնուած էին որպէս զի հասարակութիւնը չտեսնէ Պօէր զօրավարը: Սպաներուն անգամ արտօնութիւն չէր տրուած կայարանը մտնելու, և կայարանին սպասման սրահը փակուած էր կառախումբին ժամանումէն առաջ: Զօր. Քրոնժէ վհատած կը թուի: Մազերը ճերմկել սկսած են: Կայարանին սպիփէն մտաւ ընկերակցութեամբ իր կնոջ, զաւկին, թարգմանին, Զօր. Բրէգէմէնի և իր սպայակոյտին: Ամենքն ալ միեւնոյն սեղանը նստան: Մէկ քանի վայրկեան Քրոնժէ երկու ձեռքերովը դէմքը ծածկեց, և ճաշի սկսելէ առաջ աղօթեց:»

—Քէյբ-Թաունէն կը հեռագրուի 2 մարտ թուով.—«Զօր. Քրոնժէ մասնաւոր կառախումբով հոս հասաւ այս առաւօտ, իր 13 հետեւորդներով, և ընկերակցութեամբ Զօր. Բրէգէմէնի և զօրաւոր պահակախումբի մը: Զօրավարը նոյն օրը մեկնելով Սայմընսթաուն հասաւ, ուրկէ մարտանաւ մը պիտի դրուի: Ժողովուրդը արտօնուած էր կայարանին մէջ հաւաքուիլ, անոր հասնիլը տեսնելու. անշուշտ ասոր նպատակն էր հերքել հոլանտական գաւառներու մէջ տարածուած այն զրոյցները թէ՝ Զօր. Քրոնժէ երբեք գերի բռնուած չէ: Պլօէմֆոնդէյնի անկումը այսօրուան վաղուան գործ կը նկատուի: Կացութիւնը ամէն կերպով գոհացուցիչ է:

—Սայմընսթաունէն կը հեռագրուի 3 մարտ թուով.—«Զօր. Քրոնժէ այս առաւօտ հոս հասաւ, ընկերակցութեամբ իր կնոջ, զաւկին և երկու սպաներուն. կայարանին մէջ ընդունեցաւ Բարեկարգ պահապան զօրաց հրետանիի զօրքերէ կազմուած պատուակալ պահակախումբէ մը: Շատ քիչ մարդիկ կը գտնուէին կայարանը: Ո և է ցոյց չեղաւ: Հետեւեալ պահուն: Զօրավարը լայնեզր գլխարկ մը դրած էր, և երկայն կրկնոց մը և դեղին կօշիկներ հագած էր: Շատ վհատած երեւոյթ մը ունէր: Անմիջապէս Տօրի՝ մարտանաւը տարուեցաւ ընդ հսկողութեամբ:»

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ Բոգրադ քաղաքին մէջ անցեալ ուրբաթ 2600 ձի ծախուեր է Անգլիացիներուն: Իւրաքանչիւր ձիու համար 800-1500 ֆր. վճարուեր է:

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ծագած է վերջերս Արեւելեան Ափրիկէի գերման գաղթավայրին ներսերը: Բնիկ Արաբացեղապետը, Քիլիմանճարոյի տեղական իշխանութիւններուն դէմ ապստամբելով, կ'աշխատի այդ կողմի ամբողջ ժողովուրդը ապստամբեցնել: Գերման կառավարութիւնը Եաունտէի հրամանատարութեամբ ջոկատ մը ծովեզերքէն ներս է, ապստամբները նուաճելու համար:

ՊԻՐՄԱՆԻՈՅ Ռանկուն քաղաքէն կը հեռագրեն թէ՝ փետր. 26ին հասնող անգլ. ջոկատ մը գրաւեր է բոլոր գիւղերը բնիկներուն, որոնք կ'ընդդիմանային Անգլիական սահմանագլխոյ գծման: Ցետոյ փետր. 27ին չինական զօրքերու օգնութեամբ գերի բռներ է ընդդիմացող բոլոր գիւղացիները: 60 գիւղացիներ սպաննուեր, և 2,000 տուներ կրակի տրուեր են: Չինացիները ունեցան 4 մեռեալ և 20 վիրաւոր: Անգլիացիներու կորուստն է մէկ Հնդիկ սպաննուած, և 7 սիպայի վիրաւորուած:

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի

ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1900		1317 Տճ.	1900 Լտ.
Օր	ՓԵՏՐՈՒԱՐ	Զիլքատէ	Մարտ
24 Կէս օր 6.15	ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Դ. Օր Մեծ Պահոց: Ցն. Գիւտ գլխոյ Սրբոյն Յովհաննու Կարապետին: Հր. Մա-[illegible] Մովսէսի	7	8 Կէս օր 5.57

☽ Առաջին քառորդ, ժամ 18, րոպէ 44

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1853 փետր. 24ին կը մեռնի սեղանաւոր Կարապետ ամիրայ Ազնաւուրեան 108 տարեկան: Հանգուցեալը ազդեցիկ դիրք մը ունեցած էր Պատրիարքարանի գործերու մէջ, Ազգին կարեւոր ծառայութիւններ մատուցանելով:

—1814 փետր. 24ին Մեծն Նաբոլէոն Լաոնի մէջ գերման Զօր. Պլիւխէրի բանակին վրայ կը յարձակի, և վաղաջօրդ օրը ետ կը մղուի:

—1869 փետր. 24ին Ֆրանսացի նշանաւոր երաժշտագէտ Պէրլիօզ կը մեռնի:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ Ազգ. Որբանոցի Խնամակալութիւնը ասկից առաջ շրջաբերական մը ղրկած էր բոլոր թաղերը, խնդրելով քարոզիչներէ և Թաղ. Խորհուրդներէ, որ հրաւիրեն իրենց թաղին մէջ գտնուող արհեստաւորները և գործի տէր անձերը՝ նոյն որբանոցի սաներէն մէկ քանին որդեգրելու համար: Այդ շրջաբերականին իմաստը այն ատեն եկեղեցիներու բեմէն ծանուցուեցաւ, ինչպէս կը ծանուցուին ազգատներու պնակները և անտանկներու գթասրտութեան համար խնդրուած աղօթքները: Բայց գործը բոլորովին տարբեր հանգամանք մը ունէր, և հարկ էր որ այս մասին քիչ մը աւելի ուշադրութիւն նուիրուէր: Պաշտօնական աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ՝ շրջաբերական ղրկուած թաղերէն ոչ մէկը պատասխանել է ցարդ, և անհատ մը իսկ՝ որբ մը որդեգրելու փափաք յայտնած չէ: Այս հաշուով մնացուեցաւ այդ շրջաբերականը, որ այնքան կարեւոր և կենսական խնդիր մը մէջտեղ կը դնէր: Երբ մենք կը քննադատենք Որբանոցի Խնամակալութիւնը թէ արհեստական կրթութեան պէտք եղած կերպով կարեւորութիւն չի տար, և թէ Որբանոցին մէջ գտնուող այնքան տըղաքներու ապագան բոլորովին անստոյգ վիճակի մէջ մնացած է, միւս կողմէ պարտաւոր կը զգանք ինքզինքնիս խոստովանելու թէ՝ մեծ ամօթ է երբ Պոլսոյ այսքան արհեստաւորներէ, վաճառատուներէ և ամէն կարգի առեւտրական հաստատութիւններէ գոնէ մէկը որբի մը որդեգրութիւնը կամ անոր ապագան ապահովելու հոգը չուզեր ստանձնել: Եթէ մեկենասին պաշտպանութիւնը ստանձնող չկայ, ի՞նչ ընէ ուրեմն Խնամակալութիւնը այդ հարիւրաւորներուն: Մենք կը մտածենք որ Հոգաբարձութիւնը ուղղակի ինք հրաւիրէ Պոլսոյ մէջ գտնուող ծանօթ վաճառականները և արհեստաւորները, իրենց պաշտպանութեան տակ առնելու այդ որբերէն մէկ քանին: Հոգ չէ թէ անոնք ժամանակ մը գիշերին դարձնել Որբանոցին մէջ, բայց կը բաւէ որ հրապարակի վրայ ըլլան, գործնական կեանքի մէջ առաջին քայլերը առնեն: Այս առաջին քայլերը Պոլսոյ պարիսպներէն դուրս գտնուող Որբանոցին մէջ չեն կրնար առնուիլ, և եթէ տակաւին երկար տեւէ մեր մատնանիշ ըրած անփութութիւնը, այն ատեն իրաւունք չենք ունենար բան մը ըսելու Որբանոցի Խնամակալութեան:

ՀԱՅ ԲՈՇԱՆԵՐ կան Գասթէմօնիի մօտակայ Պօյապատ գիւղին մէջ, որոնք վաչկատուն վիճակէ հեռի, հաստատուն բնակութիւն ունին: Այս հայ բոշաները, ամուսնական և ընկերական սովորութիւններ ունին իրենց մէջ, որոնց կարգէն է նաև ղալը, դաւառայլեց ղալէն, որ փեսացուին կողմէ կը տրուի աղջկան: Այս ղալէին համար ժամանակաւ Ցակոբոս Պատրիարքի օրով 450 դրուշ որոշուեր է. բայց հիմայ կ'ուզուի այդ քանակութիւնը բարձրացնել, որուն համար տեղացիները, իբր 750 տուն, դիմելով Պատրիարքարան՝ խնդրած են որ եթէ այդ ղալէին խափանումը անկարելի է, գոնէ 450 ղշ.ը չաւելնայ: Կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ Պատրիարքարանէ գրուեցաւ որպէս զի նախկին կարգադրութիւնները անփոփոխ մնան, և որ և է դըժուարութիւն չյարուցուի անոնց ընտանեկան և ամուսնական սովորութիւններուն դէմ: Աւելի լաւ կ'ըլլար, եթէ Կրօն. Ժողովը՝ ղալէին այդ ապաքա ժողովրդեան մէջէն բոլորովին ջնջուելուն մասին կարգադրութիւն մը ընէր:

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ օրհնութեան կոնդակ մը ղրկեր է, ծանօթ բարեսէր Ժամհարեան եղբարց, որոնք Գէորգեան ճեմարանի հաստատութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ 5000 րուբլի նըւիրած էին:

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը որոշեր է որ յառաջիկայ տարւոյ Ընդարձակ Օրացոյցը մէկ քանի մասերու բաժնելով, անոնց պատրաստութիւնը մրցումով յանձնուի զատ զատ անձերու, որոնց որոշեալ քանակութեամբ փոխարինութիւն մըն ալ պիտի ըլլայ: Անոնք որ չեն ուզեր ընդունիլ այդ վճարումը, նուէր պիտի արձանագրուի այդ գումարը: Հոգաբարձութիւնը այս որոշումը տուած է, բանասիրական աշխատութիւններով պարապողներու նպաստ մը և քաջալերութիւն մը ընելու համար: Հոգաբարձութեան այս որոշման վրայ, այդ Ընդարձակ Օրացոյցին պատրաստութեան համար, ծրագիր մը մատուցուած է հոգաբարձութեան:

ԿԱՐՆՈՅ Գաւառ. Ժողովոյ որոշումով 10 հոգիէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմուեր է, որ շրջակայ գիւղերը երթալով, պիտի համոզէ ժողովուրդը որ պարապ յոյսերով օրթոտոքսութիւնը չընդունի: Բուն իսկ Էրզրումի քաղաքին մէջ ալ այսպիսի շարժում մը սկսեր է և մաս մը Հայեր սկսեր են յոյն եկեղեցին յաճախել:

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ նկատելով որ կըրօնական դիւանապետ Բէհլիվանեան Խորէն Ա. քահանայի աշխատութիւնները շատցած են, անոր օգնական կարգած է Մատթէոս Վ. Աճէմեանը:

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդը խնդրած է որ Մեծ Պահքի և Զատկական տօներու առթիւ Արմաշու դպրեվանքի մէջ ուսուցչութեան պաշտօն վարող Տ. Թորգոմ Վ.ը տեղւոյն եկեղեցին առժամեայ քարոզիչ կարգուի:

ԲԷՐՐԻԷՆ (Զարաանճագ) խնդրուած է Պատրիարքարանէ որ Վիճակին առաջնորդի ընտրութեան հրահանգ տրուի:

ՄԱՔՐԻՓԻՒՂԻ Պետրոս քահանային միջոցաւ Սիլիստրի մէջ կատարուած հարսանիքի մը առթիւ ի նպաստ դաւառացի կարօտեալներու հանգանակուած 113 ղրշ.ը յանձնուած է Ս. Պատրիարք Հօր:

ՍԱՄԱԹԻՈՅ վերջին հրդեհին մէջ այրած Եօրղի գործարանին ապրանքները Իւնիօն ընկերութեան ապահովագրուած ըլլալով, յիշեալ ընկերութեան Պոլսոյ գործակալ Սիմօն էֆ. Գասպարեան հրդեհէն յառաջ եկած վնասը ամբողջովին վճարած և իրեն մնացած 2500 ֆրանքն ալ Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրած է:

Այրի Տիկին Ռաճէլա Մ. Աճէմեան և զաւակունք, Վսեմ. Տէր և Տիկին Տոքթոր Տիգրան պէյ Աճէմեան և զաւակունք, Տիար Նաւիգ Աճէմեան, Ալեքսեան, Ճապեան, Խանճեան և Մինթանճեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զղջանաղէտ մահ

ՄԱՐՏԻԿ ԷՖԷՆՏԻ ԱՃԷՄԵԱՆԻ

որ այս առաւօտ իր մահկանացուն կնքեց յանկարծական մահուամբ:

Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, հինգշաբթի, 24 փետր. ի ժամ 6 (Ը. Թ.) ի Ս. Թագաւոր Ն-

կեղեցւոյ Գատըգիւղի, ուր փոխադրւած է հանգուցեալին մարմինը, և անտի պիտի ամփոփուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

Գատըգէօյ, 23 Փետր. 1900

Շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի ժամը 5.15 ին (Ը. Թ.)։

Տէր և տիկին Երուանդ Բաղազեան և Օր. Արաքսի և Տիար Յարութիւն Գամպէր իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԲՈՒԲՈՒԼ ԳԱՄՊԷՐԻ յուղարկաւորութեան, և իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

7 Մարտ 1900

Ֆրանսական 3% գոցուեցաւ	102.9
Րէժի	299
Թոնսոլիտ	24.
Երկաթուղի	129.95
Պանք Օթթոման	599.
Թրանսվալ	65.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ա. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան արուեցաւ Մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալ Ճէմալ պէյի։ Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Պանտըրմայի րէտիֆներու կիսաբանակին հրամանատար Խամտի փաշայի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Պրիւսէլ բնակող Պելճիքական հպատակ Պ. Լէոն Տիւվալիէի, և Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ անոր զաւակ Պ. Կաստոն Տիւվալիէի։ Բ. կարգի Շէֆգաթ Քրուբի զինագործարանին Պոլսոյ փոխանորդ Պ. Հիւպլէրի տիկնոջ։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԸ. Նախապէս տրուած որոշման համաձայն ելմտական 1300-1314 տարիներու յետնեալ տուրքերը մինչեւ ներկայ տարւոյ փետր.ի վերջը պիտի շարունակուին ընդունուիլ կէսը հնչուն դրամ և կէսը ամսաթոշակի [illegible]. իսկ մարտ 1էն անդին 75%ը հնչուն դրամ և 25%ը միայն [illegible] պիտի առնուի։ Արդ, ամսվերջին մէկ շաբաթ միայն մնացած ըլլալով, անվճար տուրքեր ունեցողները պէտք է փութան մինչեւ փետր. 29ի իրիկունը իրենց հնչուն դրամը և [illegible]ները ներկայացնել Մալիյէի պաշտօնատունը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՇՈՒԷՏ.— Սթոքհոլմի Օսմ. դեսպան Շէրիֆ փաշա մարտ 1ին փառաւոր հացկերոյթ մը տուեր է ի պատիւ Շուէտի դահաժառանգ իշխանին և իշխանուհւոյն։ Սեղանին մասնակցեր են նաեւ Շուէտ-Նորվեկիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. տը Լակէրհէյմ, դուքս և դքսուհի տ'Օթրանդ, իշխանին պալատան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն ոմանք, Ցունաստանի Թագաւորին և Կալլէսի իշխանուհիին հօրեղբօրորդի պարօն տը Պլէքսըլն Ֆիննէք, աւստրիական և Ամերիկան դեսպանները են. են.։ Ականդերի պահուն դահաժառանգ իշխանը Վեհ. Սուլթանին կենացը բաժակ պարպեր է։

ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, կ'ըսէ Սէրվէթ, Պուլկարիոյ մէջ մեծ ծաւալներ առնել սկսած է։ Վերջերս Տուպնիցայի մէջ զինեալ Պուլկարներ իբր թէ Հրեաներուն վրայ յարձակեր են։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.—Գերմանական Ա[illegible] Վէ[illegible] խոշոր շոգենաւը առջի իրիկուն 325 Ամերիկացի զբօսաշրջիկներով մայրաքաղաքս հասաւ, և Սալը Բաղարիի բացերը խարսխեց։ Ամերիկացի զբօսաշրջիկները մէկ քանի օր մայրաքաղաքս մնալով, պատմական են. վայրերը պիտի այցելեն։ Իրենց ի պատիւ Բերա-Բալասի մէջ մեծ պարահանդէս մը պիտի տրուի։

ԲԵՐԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉ Վսեմ. Ինվէր պէյի հիւանդութիւնը կը շարունակուի։ Առջի օր տոքթոր Խորասանճեան էֆ., Բավլաքի փաշա, Ֆանօ պէյ, Յովհաննէս պէյ և Լուիճի պէյ Թէքճէեան՝ բժշկական նոր խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։ Այս բժիշկները Ինվէր պէյի յանձնարարեցին օդափոխութեան երթալ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ նորընտիր ելմտական նախարար Սըր Ֆիցճէրըլտ Լաու, իր աղջկան հետ երէկ առտու ռուսական շոգենաւով Աղեքսանդրիա մեկնեցաւ, ուր պիտի մնայ Օր. Լաու։ Սըր Լաու անկէց իր տիկնոջը ընկերակցութեամբ ուղղակի Կալկաթա պիտի մեկնի։

ՕՐ. ԷԼԻԶ ԲԷՔՃԷՆ Նշանաւոր Ռուս երաժշտուհին, երէկ առտու Զօրէյա շոգենաւով մայրաքաղաքէս Աղեքսանդրիա մեկնեցաւ, ուր մէկ քանի նուագահանդէսներ պիտի տայ։

ԳՈՂԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.— Վերջերս Գատըգիւղի մէջ բազմաթիւ տուներ թալլող գողերու ընկերութեան մը անդամները առջի օրը Ղալաթիոյ մէջ ալքոլած տուներին, ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեցան։ Վրանին խուզարկուելով գողութեան վերաբերեալ մէկ քանի գործիքներ գտնուեցան։

ՆՈՐ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔ.— Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ որ օտար երկիրներէ Թուրքիա ներածուած ապրանքներէն առնուած 8%ի մաքսատուրքէն զատ 3%ի յաւելուածական տուրք մըն ալ առնուի, որ հիմա առժամապէս, իսկ յառաջիկայ մարտ 1 էն սկսեալ տեւական կերպով պիտի գանձուի։

ՀԱՍՈՅԹԻ ՆՈՐ ԱՂԲԻՒՐ.— Ելմտական Բարենորոգմանց յանձնաժողովին նախագահ և կրթական նախարար Զիւհտի փաշա հասոյթի նոր աղբիւր մը գտած է, որու հետեւանօք կայս. կառավարութիւնը տարեկան 600000 ոսկիի նոր հասոյթ մը պիտի ունենայ։ Սակայն այս աղբիւրին ինչ ըլլալը տակաւին անծանօթ կը մնայ։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՀԱՄԱՐ.— Ինչպէս յայտնի է, կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ որ 1316 մարտ 1էն սկսեալ ամբողջ մայրաքաղաքիս մէջ նոր կալուածահամար մը կատարուի։ Արդ մտերս յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, որ պաշտօն պիտի ունենայ այդ գործողութեան հսկել, և նոր պաշտօնեաներ կարգել, որոնք պիտի կատարեն մայրաքաղաքիս տուներուն և խանութներուն նոր կալուածահամարը։

ԵՍԱՅԵԱՆ ԷՖ.Ի ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԸ.—Ինչպէս յայտնի է, ասկէ առաջ Իզմիրի մէջ վաճառական Եսայի էֆ. Եսայեանը սպաննող հելլենահպատակ Փուրու-Պամեա մահուան և իր մեղսակիցներն ալ բանտարկութեան դատապարտուած էին։ Արդ վճռաբեկ ատեանը նկատելով որ Իզմիրի Վերաքննիչ ատեանին ատենագրերը բոլոր դատաւորներուն ստորագրութիւնը չի կրեր, և դատավարութիւնը այս կերպով օրինական չի կրնար համարուիլ, ջնջեց նախորդ վճիռը և որոշեց նորէն կատարել տալ դատավարութիւնը։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ վարչութեան կողմէ ասկէ մէկ քանի ամիս առաջ Գատըգիւղի, Սկիւտարի, Օրթաքէօյի և Պէօյիւքտէրէի ծովեզերքները կայաններ հաստատուած էին, ձկնորսութեան վրայ հսկելու համար, և այս պատճառաւ նոյն վարչութեան՝ ձուկի տուրքէն գոյացած հասոյթը այս տարի անցեալ տարուանին կրկինը եղած էր։ Արդ նոյն վարչութիւնը այս բանը ուրիշ գիւղերու համար ալ ընելու արտօնութիւն խնդրած է Բ. Դուռէն։

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐՆԵՐԸ.—Ելմտական պաշտօնատունը նկատելով որ այս տարի հին և նոր տոմարներու միջեւ գտնուած տարբերութիւնը օր մը աւելնալով 13 եղած է, և թէ այս բանը վանավան անպատեհութիւններու կրնայ տեղի տալ, որոշեց որ թէ՛ հին և թէ նոր թուականները կրող առեւտրական թուղթերը վճարուին միայն հին տոմարին համաձայն։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՆԵՐԸ.— Կայս. կառավարութիւնը վերջերս դիտողութիւն ըրած էր մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպանատան թէ՛ Իզմիրի աւստրիական նամակատունը կարգ մը մաքսանենգութիւններ կ'ընէ են.։ Աւստրիական դեսպանատունը խնդիրը քննելով, պատասխանած է թէ Իզմիրի նամակատան տնօրէնը պաշտօնանկ եղած է և թէ Աւստրիոյ առեւտրական պաշտօնատունը որոշած է ասկէ վերջը միայն կարող և պարկեշտ անձերը այդ տեսակ պաշտօններու կոչել։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ —Դ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան շնորհուած է Սըրվարի փաստաբան Տրդատ էֆ. Պալըքճեանի։

ԲԱԶՄԱԾԻՆ ԿԻՆ ՄԸ.—Կիրասոնէ կը գրեն թէ Քոնիսաքի օղլու Մուհարրէմ անուն անձի մը կինը երեք զաւակ մէկէն ծներ է։ Մայրը և տղաքը ողջ առողջ են եղեր։

ՀՐԷՇ ՄԸ.— Ցունատաղի Տորիզա գիւղին մէջ մատակ ձի մը վերջերս հրէշ մը ծներ է, որ հինգ ոտք և մէկ աչք ունի եղեր։

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՏԱՐՐԱԼՈՒԾՈՒՄ ՄԱՔՍԱՏԱՆՑ ՄԷՋ.— Նոր կանոնագիր.— Գիտական խորհուրդին և Նախարարաց խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով, հետեւեալ կանոնագիրը պատրաստուած է մաքսատանց մէջ կատարուելիք քիմիական տարրալուծումներուն մասին.—

Յօդուած Ա.— Ստորեւ նշանակուած ապրանքները մաքսատանց մէջ առողջապահական քննութեան ենթակայ են։ 1.—Քիմիական ու դեղագործական պատրաստութիւններ և պատրաստ դեղեր։ 2.— Ուտելիք, խմելիք ու ոգելից ըմպելիք։ 3.—Օծանելիք, ներկուած խաղալիկներ, են.։

Յօդ. Բ.— Այն նիւթերը որոնք մաքսատանց մէջ առողջապահական քննութեան ենթակայ են, պէտք եղած ապահովութեամբ պիտի քննուին և ի հարկին պիտի տարրալուծուին մաքսատանց մէջ պաշտօնի կոչուելիք մասնագէտ պաշտօնեաներու միջոցաւ։ Նախնական քննութենէն ու տարրալուծումէն ծախք չառնուիր և պէտք եղած պատկերներն ալ ձրիաբար կը փակցուին։

Յօդ. Գ.—Վերոգրեալ ապրանքները երբ մաքսատուն հանուին, բաց օրինի մաքսային պաշտօնեաներու կողմէ կը քննուին և յատուկ տոմարի մէջ կ'արձանագրուին։ Ցետոյ այդ տումարները և ապրանքին նմոյշները, որոնք տէրերուն ներկայութեամբ կ'առնուին, դարձեալ տէրերուն ներկայութեամբ բիւրեղեայ ամաններու կամ շիշերու մէջ կը դրուին, իրենց կափարիչներովը ու զէկ մը կը գոցուին, և կնքուելէ յետոյ ցոյց կը տրուին ու կը յանձնուին մաքսատան մասնագէտ պաշտօնեաներուն։ Քիմիագէտներն ալ նմոյշներուն թուահամարին կարգովը և գիտութեան հանգամանց համաձայն, կը քննեն և կամ ի հարկին մէկ-երկու օրուան մէջ կը տարրալուծեն։ Եթէ այդ ապրանքներուն տէրերուն յանձնուիլը յարմար դատուի, տումարները կը վաւերացուին ու կնքուելով կը վերադարձուին։ Մաքսատուներն ալ այդ ապրանքներուն մաքսը առնելով տէրերուն կը յանձնեն։

Յօդ. Դ.— Եթէ հաստատուի թէ քննուած ապրանքները աւրուած են և կամ առողջութեան վնասակար, քիմիագէտները տումարին մէջ ծանօթութիւն մը կը գրեն ու կը ստորագրեն. նմոյշներն ալ տէրոջը մասնակցութեամբ կը կնքեն. թուականը կը նշանակեն և տարրալուծմանց աշխատանոցին մէջ ութ օր կը պահեն։

Յօդ. Ե.—Մաքսային վերատեսչութիւնը վար կը դնէ այն ապրանքները որոնց համար յետ քննութեան հաստատուի թէ մուտքերնին պատշաճ չէ։ Մաքսային տեսչութիւնը իմաց կուտայ ապրանքին տէրոջը։ Ապրանքը հաստատուն երաշխաւորութեամբ եկած տեղը կը վերադարձուի և կամ տէրոջը կողմէ որոշուելիք օտար երկիր մը կը ղրկուի։

Յօդ. Զ.— Ապրանքին տէրը եթէ մասնագէտներուն քննութեան արդիւնքին չհամոզուի, այն ատեն Դ. Յօդուածի մէջ նշանակուածին համաձայն կնքուած նմոյշին վրայ գրուած թուականէն մինչեւ ութ օր կրնայ խնդրել որ իր ապրանքը բժշկական վարժարանի տարրալուծմանց աշխատանոցին մէջ նորէն քննուի։ Այդ պայմանաժամէն վերջ եղած խնդիրները չեն ընդունուիր։

Յօդ. Է—Ապրանքի նմոյշներուն վերաքննութիւնը եթէ որոշեալ պայմանաժամին մէջ խնդրուի, մաքսատան տարրալուծմանց աշխատանոցին մէջ պահուած նմոյշը՝ տէրերուն կողմէ խնկ արուելիք տարրալուծմանց ծախքին հետ՝ մաքսատան տեսուչներուն կողմէ կը ղրկուի մաքսային վերատեսչութեան որ կ'ուղարկէ զայն բժշկական վարժարանի վերատեսչութեան։ Այս նմոյշը նոյն վերատեսչութեան տարրալուծմանց աշխատանոցին մէջ առաւելն տասնհինգ օրէն երկրորդ անգամ կը քննուի ու կը տարրալուծուի և արդիւնքը անմիջապէս կը հաղորդուի մաքսային վերատեսչութեան։

Յօդ. Ը.—Բժշկական վարժարանի մէջ կատարուած քննութեան ու տարրալուծման արդիւնքով եթէ ապրանքին տէրոջը պահանջումը հաստատուի, կանխիկ առնուած տարրալուծման ծախքը մաքսային վերատեսչութեան կը ղրկուի, որպէս զի ապրանքին տէրոջը վերադարձուի։ Հակառակ պարագային մէջ, այսինքն ապրանքին տիրոջը պահանջումը եթէ չհաստատուի, տարրալուծման ծախքը չի վերադարձուիր։

Յօդ. Թ.—Տարրալուծման ծախքը կը գանձուի Տիւսթուրի Բ: հատորին մէջ նշանակուած սակացոյցին համաձայն։

Մէկ վաճառականի յատուկ և մէկ տեսակ ապրանքի նմոյշները եթէ բազմաթիւ ամաններու մէջ դրուած ըլլան, բժշկական վարժարանին մէջ կատարուելիք տարրալուծմանց սակին մէկ նմոյշի համար որոշուած ծախքը կ'առնուի։ Տարբեր տեսակ ապրանքներու իւրաքանչիւր նմոյշին համար զատ զատ ծախք կ'առնուի։ (Ծ[illegible])

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ
ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՍԹԷՐՔՍԹՐՈՒՄ, 6 մարտ.—Պօէրները մարտ 4ին պարպեցին Սթէրքսթրումը։ Զօր. Կէյթաքր երէկ հոն մըտաւ առանց ընդդիմութեան բաղխելու։

ՏՕՐՏՐԷԽՏ.—Զօր. Պրապանդ կատարեալ յաղթութիւն մը տարաւ Պօէրներուն վրայ, որոնք կատաղապէս կը նահանջեն, տանելով իրենց թնդանօթներն և ուտեստները։ Զօր. Պրապանդ կը հետապնդէ անոնց։

ՕՍՖՈՆԴԷՅՆ.— Զօր. Ֆրէնչի զօրաբաժնին հրետանին ռմբակոծեց Մոտտըր-Րիվըրի հիւսիսակողմը գտնուող թշնամիին դիրքը։

ՔՈՒԼԷՍՊԷՐԿ.— Պօէրները դեռ կը կը պահեն Օրանժ-Րիվըրի հարաւային եզերքին վրայ իրենց գրաւած դիրքերը (Օրանժի սահմանագլուխը։)

ՔԷՅՓ-ԹԱՈՒՆ.—Զօր. Քրոնժէի բանակէն գերի բռնուած 3660 Պօէրներ հոս հասան։

—Բարէյոյսի կառավարիչ Սըր Ալֆրէտ Միլնըր զինուորական վարչութիւն հրատարակեց Բրիէսքա, Բէնհօլտա, Ֆիլիփթաուն և Պարքլի-Ուէսթ գաւառներուն մէջ։

ՓԱՐԻԶ.—Զօր. Ֆրէնչ յառաջապահներու կռիւներ ունեցաւ Պօէրներուն հետ, Օսֆոնդէյնի մօտ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պատերազմական պաշտօնատունը Տորտրէխթէն հեռագիր մը ստացաւ, որով կը ծանուցուի թէ Զօր. Պրապանդ յաղթութիւն մը տարած է Պօէրներուն վրայ, որ ետ մղուած են ծանր կորուստներով։

—Զօր. Կէյթաքր Սթորմպէրկ մտաւ։

—Օսֆոնդէյնի մօտ մօտալուտ եղող կռիւին համար Անգլիացիներու գրաւած դիրքերը շատ նպաստաւոր են։

—Հեռագիրները կ'ըսեն թէ Պլօէմֆոնդէյն քաղաքը գրեթէ բնաւ պաշտպանուած չէ Պօէրներէն, որոնք կը շարունակեն համախմբուիլ Տրաքէնսպէրկի կողմերը։

—Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Բարէյոյսի և Նաթալի բազմաթիւ Աֆրիքանտըրներու՝ Պօէրներու կողմը անցնիլը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ Լորտ Րապէրդսի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց թէյի, ծխախոտի, ալքոլի, և գարեջուրի տուրքերը աւելցնելու ծրագիրը։ Ելմտական նախարար Սըր Մայքըլ Հիքս Պիչ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը որոշած է շարունակել պատերազմը, մինչեւ որ գոհացուցիչ արդիւնքի մը յանգի։ Ժողովը ընդունեց ելմտական նախարարին միւս բոլոր առաջարկներն ալ, որոնց մէջ կը գտնուի 35 միլիոն անգլ. ոսկիի փոխառութիւն մը կնքելու ծրագիրը։

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւագաց ժողովը վիճաբանեց կառավարական ծրագրին վըրայ, որ նպաստաւոր ընդունելութիւն գտաւ բոլոր բանախօսներուն կողմէ։ Վարչապետ Տքթ. Բէօրպէր յայտարարեց թէ կառավարութիւնը կը պահէ իր յատակագիծը և միեւնոյն ժամանակ իր յոյսը՝ ազգային խաղաղութիւնը կնքելու համար։

ՓԱՐԻԶ.— Կառավարութիւնը որոշեց քննութիւն մը բանալ լրտես Ֆիլիբի նկատմամբ։

—Վճռաբեկ Ատեանը այսօր հաստատեց պատժական ատեանին վճիռը, որ կը լուծէր Սամբսոնիոյ Հայերու Միաբանութիւնը։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 մարտ.—Երեսփ. ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ քուէարկեց ելմտացոյցը։

ՓԱՐԻԶ.—Էսթէրհազին դատող նախկին զինուորական ատենին անդամները կը պնդեն Էմիլ Զօլայի դէմ իրենց բողոքին վրայ։

—Պ. Տէռուլէտ պիտի մերժէ ընդհ. ներումը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան փոխառութիւն

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Դրշ	26.16
Երէկուան բարձր գին	»	25.16½
» վար »	»	25.11½
Սէրի B	»	47.25
» C	»	27.12
Րումէլի Երկաթուղի		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	126 12½
Երէկուան բարձր գին	»	126 25
» վար »	»	125 62½
Թրամվէյի բաժնեթուղթ	Լ.Օ.	680.
» փոխառութիւն	Ֆր.	2.15
» Պարտամուրհակ	»	482.—
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ.Օ	4.30
Բրիօրիթէ Թիւրք		497.25
Թրանսվալ		63.50
Դրամներու ընթացքը		
Մէճիտիյէ արծաթ	Դրշ	108.05
Մէթալիք	»	96.12
Անգլիական ոսկի	»	110.21
Ֆրանսական ոսկի	»	87.33
Քրիմից	»	51.08
Ռուսի թղթադրամ	»	8.58
Լոնտոն 3 ամիս		110.02½
Փարիզ » »		22.87½
Ֆիօրին [illegible]		18.46
Վիէննա չէք		21.88

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

7 Մարտ	ԼՈՆՏՈՆ	ՓԱՐԻԶ
	Անգլիական	Ֆրանսական
Անգլ. գօնս.	101.12	102.12
Օսմ. գօնս. Սէրի B	47.25	47.80
» » » C	27.12	27.40
» » » D բաց	23.75	24.10
» » » D գոց	23.50	23.90
Թրանսվալ	2.60	65.
Պանք Օթթոման	13	578.—
Գրէտի Լիոնէ		1132
Օսմանիէ		437.50
Օսմ. Մաքսատուն		506
Փարիզի պանքա		1155
Սպանիական		70.25
Իտալական		94.27

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Կը տպուին ամէն տեսակ Տաճկերէն, Հայերէն և Գաղղիերէն գիրքեր, տետրակներ, մահազդներ, նամակի գլուխներ, և կը կատարուին ուրիշ ամէն տեսակ տպագրական գործեր, դիւրամատչելի պայմաններով։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ
ԼՈՒՐԵՐ "ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի

ԷՋՄԷ ԿԷՑՎԷԷՆ կը գրեն փետր. 19 թուականով.— «Ներկայ ամսոյս 3ին Ատարպազարէն գիւղս հասաւ Առաջն. փոխանորդ Կարապետ Ծ. Վ. Մազլըմեան՝ որուն նախագահութեամբ քննիչ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, քննելու և նայելու համար 98-99 տարւոյ՝ մատրան և դպրոցի համար գնուած չերմատան և իր թերի մասանց շինութիւններու, ինչպէս նաեւ կանխատղայոց համար դպրոց ծառայած միւս հին շէնքին նորոգութեանց ելեւմուտքը։ Մուտքն է 180 Օսմ. ոսկի և ելքը 250 Օսմ. ոսկի, ուրկէ կ'երեւի թէ՝ դեռ ազգային սնտուկը կը պարտի 70 ոսկի, զոր ներկայ տարւոյս խաղաղի բերքէն վերջ, հանգանակութենէ գոյանալիք դրամով պիտի վճարուի։ 180 ոսկիի մուտքը գոյացած է Առաջնորդ Հօր ըրած հանգանակութենէն և նուիրատուութիւններէ։ Միայն 40 ոսկին տեղւոյս կանանց ուսումնասիրաց ընկերութիւնը՝ յանձնած է Ն. Սրբազնութեան շինութեան ծախքերու յատկացնելու համար։ Կարապետ Ծ. Վ. իր քարոզներուն մէջ կը չշտէ կրթական գործը, որուն զարգացման համար արանց և կանանց ջանքերն ու ձեռնտուութիւնները անհրաժեշտ են։ Վերջնապէս ժողովուրդը Հայր Սուրբին հրաւէրին վրայ կիրակի օրերը դպրոցին սրահը կը հաւաքուի- մտիկ ընելու համար Հայր Սուրբին առաջարկութիւնները։ Կարապետ Ծ. Վ. յաջողեցաւ, օժանդակութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ, կիրակնօրեայ վարժարանին հաստատութեան (արանց և կանանց առանձին), և իր խնամակալութիւններուն կազմութեան։ Կարապետ Ծ. Վ. ամսոյս 14ին Տեառնընդառաջի տօնին Պատարագ ըրաւ մեր մատրան մէջ և քարոզեց։ Պատարագի միջոցին Հոգեհանգստի պաշտօն կատարուեցաւ, Նիկոմիդիացի հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Միսաքեանի համար, որ իր կենդանութեանը 5-600 դահեկանի չափ երկաթեղէն նուիրած էր մեր մատրան։»

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Շնորհակալութեամբ կը հրատարակեմ 1899 Յունվար 1է մինչեւ Դեկտ. 31 հետեւեալ բարեսէր նուիրատուաց անունները որոնք իրենց սրտաբուխ նուէրներով հաճեցան մխիթարել Որբանոցիս պասապարեալները.—

Ազն. Տիկնայք և Օրիորդք.— Աննա Գ. Խասեան 1241.50 ղրշ., Աննա Ց. Խասեան՝ 597, Տ. Գարամանեան՝ 300,

Գ. Գալէմքեարեան և ընտանիք՝ 216, Վ. Թիւրապեան (Մորսիկա) 190, Թ. Գարամանեան 180, Տ. Մսերեան՝ 151, Ն. Ներսէս՝ 168, Մարիամ Մանուկեան՝ 128, Գ. Սէմեան, Տ. Ս. Մ. և Ս. Նահապետ 120ական. Էլիզա Տ. Ցարութիւնեան՝ 168, Տ. Կիւլպէնկ 108, Վ. Թաշճեան. Էֆթիկ Պասմաճեան 100ական, Արմենուհի Սէրվիչէն, Ն. Գարաքէօզ 80ական, Վ. Կիւլպէնկ, Ի. Փափազեան, Աստինէ Սէրվիչէն 60ական, Եւփիմէ Քէմհաճեան 56, Վ. Գարաքէօզ 54, Տ. Մ. Ճանըմեան, Հերմինէ Ասլան 47.50ական. Վ. Սթամպօլլուեան, Տ. Թօգաթեան, Ս. Գնաճեան 40ական, Տ. Տիլիֆեան 30, Հ. Քէսէսարեան 27 Շ. Քէլէկեան 25, Տ. Մ. Սմբատեան, Ե. Ցակոբեան, Վ. Գազազեան, Մ. Համամճեան, Վ. Սիմոնոֆ, Տ. Վարժապետեան, Զ. Այճեան, Ոմն, Մ. Եազըճեան, Տ. Համամճեան, Վ. Խանճեան 20ական, Ոմն, Ոմն 5ական զ.։

(Շարունակելի)

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Ա. Լ., Պոլիս.— Ստացանք ձեր քաղց-բողոքը՝ Հաշիւը ճիշդ է։

Մ. Հ., Սամաթիա.—Մ. Հ. Ս. էֆ.ի վճարման բաժանորդագինը մեզի յանձնուեցաւ։ Թերթերը կը ղրկենք։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նեզարեթինտեն

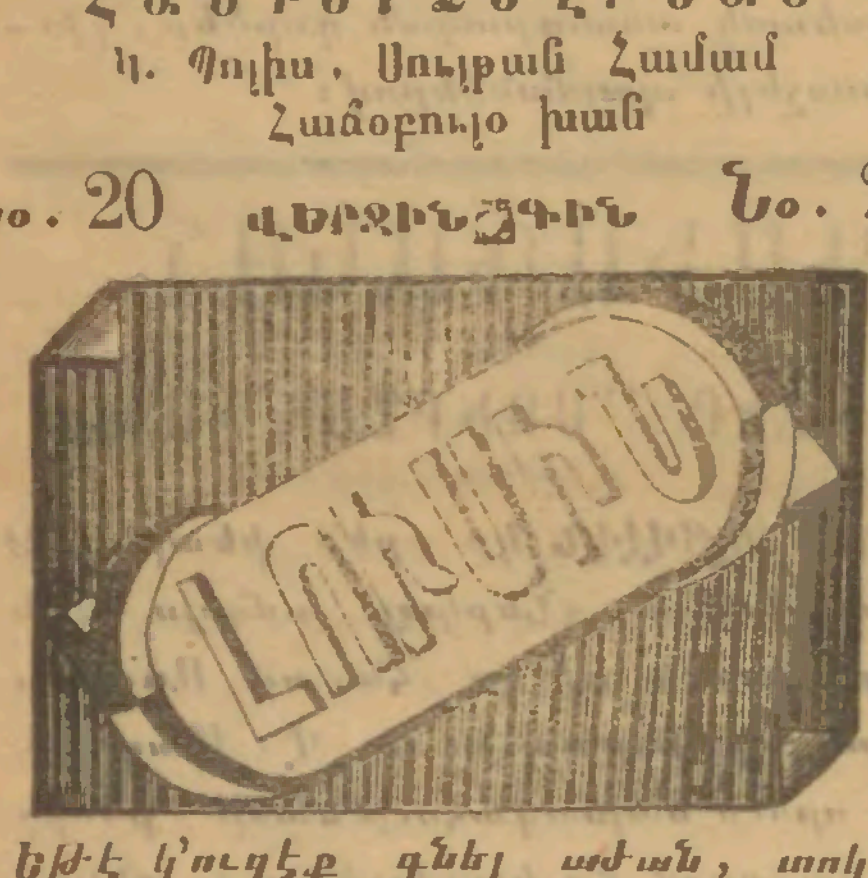
Թիճարէթ վէ Նաֆիա տաիրէսի իչին 316 սէնէսինէ մախսուս օլմագ վէ իքի տէֆատա ալընմագ իւզրէ մէվճուտ նիւմունէ վէ չէրաիթի վեճհիլէ միւպայէա օլունաճագ մուհըմմաթը գըրթասիյէ թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ, 316 սէնէսի մարթընըն 15նճի կիւնիւ իհալէի գաթիյէսի իճրա օլընաճաղընտան, միւնագասա գաիմէսինտէ մուհարրէր փիյաթտան թէնզիլաթ իճրասըյլա իթասընա թալիպ օլանլարըն բէյ ագչէլէրիյլէ պէրապէր նեզարէթէ միւչարիլէյհա մուհասէպէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 22 Շուպաթ սէնէ 315 3—1

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ
ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ Հաճօբուլօ խան

Նօ. 20 ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ Նօ. 20

Եթէ կ'ուզէք գնել աժան, ազնիւ և ձեւաւոր հագուստներ, անգամ մը այցելեցէք «ԼՈՒՍԻՆ» վաճառատունս. պիտի տեսնէք թէ օտար և բնիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզի հետ, ասիկայ կրնան հաստատել մեզի այցելող յարգոյ յաճախորդները։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս և մեր վարպետ ձեւագէտին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր և ազնիւ տարազներէ հանդերձեղէններ, սմօքին, ֆռաք, եւն. կը պատրաստուին։ Եթէ պատրաստուած հագուստները յաճախորդներու ճաշակին յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին։ Այս մեծ առաւելութենէն կրնայ հասկցուիլ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ շինուածքներու վրայ կը ծախուին. ըստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վստահելով ամէն մրցում։ Մէկ անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսանք որ ամէն այցելողները գոհ պիտի մնան։ 100—51

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ
4% ՕՍՄԱՆԻՑԷԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

1890ի 4% Օսմանիյէի փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ մարտ 1/14էն սկսեալ, նոյն թուականին պայմանաժամը աւարտող 20 թիւ կտրոնները և 1/13 փետրուարի վիճակահանութեան մէջ ջնջուող պարտաթուղթերը Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ պիտի վճարուին, բացի կիրակի օրերէն ամէն օր ժամը 10էն մինչեւ $2\frac{1}{2}$ (Ք. Ե.), և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Մարտ 1/14էն առաջ պայմանաժամը լրացած կտրոններն ու պարտաթուղթերն ևս պարտին որոշեալ օրերուն և որոշեալ ժամերուն մէջ գրամատունը ներկայացուիլ։

Պարտաթուղթերուն և կտրոններուն տեղ, որոնց պէտք է ընկերանայ թուահամարեալ ցուցակ մը, տէրերուն պիտի յանձնուի ստացագիր մը, որ պէտք է որոշուած թուականէն 10 օր վերջը ներկայացուի Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի սնտուկին։

4% ԲՐԻՕՐԻԴԷ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

4% բրիօրիդէի Օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1/14 մարտէն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող 19 թիւ կտրոնները և փետր. 1/13ի վիճակահանութեան մէջ ջնջուած պարտաթուղթերը Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ պիտի վճարուին, բացի կիրակի օրերէն ամէն օր ժամը 10էն մինչեւ $2\frac{1}{2}$ (Ք. Ե.), և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Մարտ 1/14էն առաջ պայմանաժամը լրացած կտրոնները ու պարտաթուղթերը ևս պարտին որոշեալ օրերուն և ժամերուն դրամատուն ներկայացուիլ։

Պարտաթուղթերուն և կտրոններուն տեղ, որոնց պէտք է ընկերանայ թուահամարեալ ցուցակ մը, պիտի յանձնուի ստացագիր մը, որ պէտք է որոշուած թուականէն 10 օր ետքը ներկայացուի Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի սնտուկին։

4% ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

4% փոփոխեալ Օսմ. պարտքին պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ մարտ 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող 33 թիւ կտրոններու վճարումները պիտի ըլլան Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, բացի կիրակի օրերէն ամէն օր ժամը 10էն մինչեւ $2\frac{1}{2}$, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչև կէսօր։ Մարտ 1/14էն առաջ պայմանաժամը լրացած կտրոնները պարտին որոշեալ օրերուն և ժամերուն մէջ ներկայացուիլ դրամատուն։

Կտրոններուն տեղ, որոնց պէտք է ընկերանայ թուահամարեալ ցուցակ մը, տէրերուն պիտի յանձնուի ստացագիր մը, որ պէտք է որոշուած թուականէն 10 օր ետքը ներկայացուի Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի սնտուկին։ 6—5

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ
ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

Բարակ և ընտիր սիկառի թուղթ գործածել փափաքողներուն կը յանձնարարուի Չավուշ Օղլուի գործարանին սիկառի թուղթը, որ խարիսխ նշանը կը կրէ։

Այս սիկառի թուղթը չատ տարիէ ի վեր մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալուն համար, անոր բազմաթիւ կեղծերը ելած են։ Ուստի բուն իսկ Չավուշ Օղլուի թուղթը ասոնցմէ զանազանելու համար, խարիսխի նշանը կրող թուղթերուն ամէն մէկ թերթին վրայ՝ առանց մելանի՝ և կնիքի ձեւով այդ նշանը, և թուրքերէն լեզուով «Չավուշ Օղլու» գրուած պէտք է ըլլայ։ Դարձեալ «Սթանպօլ» անուն սիկառի թուղթերը՝ պէտք է գիտել թէ «Չավուշ Օղլու»անունը և երկու սեւ նշան կը կրե՞ն։ 78—2

ԻԼԱՆ

Սահհաֆլար ճատտէսինտէ «ր» իչարէթլի տիւքքեան՝ պէտէլի միւզայէտէսի 9000, գըյմէթի մուխամմէնէսի՝ 16000։

Սահհաֆլար ճատտէսինտէ «ծ» իչարէթլի տիւքքեան՝ պէտէլի միւզայէտէսի 13500, գըյմէթի մուխամմէնէսի՝ 15000։

Չարշուի քէպիրին մէվագրի մուխթելիֆէսինտէ վագը օլուպ, գօմիսիօնը մախսուսընճա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթը թէգարրուր իտէն տիւքքեանլարտան ալթմըշ պիր կիւն միւզայէտէ միւտտէթինին խիթամընտա մէզկիւր միւզայէտէ ֆիյաթըյլա թալիպլէրի եօհտէսինտէ թէգարրուր իթմիշ օլան իքի տիւքքեանըն պէտէլի միւզայէտէսինէ 14 չուպաթ սէնէ 315 թարիխինտէն 6 մարտ սէնէ 316 թարիխինէ գատար իւչ հաֆթա զարֆընտա եւզտէ պէչ զամմ գապուլ խաիլէրէք իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, գուհուր իտէճէք թալիպլէրին Չարշուի մէզգիւրտէ Սօրգուճճու խանընտաքի էմլաքը միւնատիլէրինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի, վէ բէյ ագչէլէրինի Թիճարէթ վէ Նաֆիա նեզարէթի ճէլիլէսինտէ Չարշուի Քէպիր Թամիրաթ գօմիսիօնը սանտըղընա թէսլիմ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 13 չուպաթ սէնէ 315 6—3

Գույումճուլար չարշուսընտա «ր» իչարէթլի տիւքքեան՝ պէտէլի միւզայէտէսի 2500, գըյմէթի մուխամմէնէսի 9600։

Զատտրճըլար ճատտէսինտէ «ս» իչարէթլի տիւքքեան՝ պէտէլի միւզայէտէսի 11100, գըյմէթի մուխամմէնէսի 28800։

Զատտրճըլար ճատտէսինտէ «ւ» իչարէթլի տիւքքեան՝ պէտէլի միւզայէտէսի 51000, գըյմէթի մուխամմէնէսի 100000։

Չարշուի Քէպիրին մէվագրի մուխթելիֆէսինտէ վագը օլուպ գօմիսիօնը մախսուսընճա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթը թէգարրուր իտէն տիւքքեանլարտան 61 կիւն միւզայէտէ միւտտէթինին խիթամընտա մէզկիւր միւզայէտէ ֆիյաթըյլա թալիպլէրի եօհտէսինտէ թէգարրուր իթմիշ օլան իւչ տիւքքեանըն պէտէլի միւզայէտէսինէ ֆի 21 չուպաթ սէնէ 315 թարիխինտէն ֆի 12 մարտ սէնէ 315 թարիխինէ գատար իւչ հաֆթա զարֆընտա 100տէ 5 զամմ գապուլ խաիլէրէք իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, գուհուր իտէճէք թալիպլէրին Չարշուի Քէպիրտէ Սօրգուճճու խանընտաքի էմլաք միւնատիլէրինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի, վէ բէյ ագչէլէրինի Թիճարէթ վէ Նաֆիա նեզարէթի ճէլիլէսինտէ Չարշուի Քէպիր թամիրաթ գօմիսիօնը սանտըղընա թէսլիմ իթմէլէրի իլան օլունուր։ 6—2

Ֆի 19 Շուպաթ սէնէ 315

Այս անունը կրող սպեղանին կը բուժէ մորթին վրայ յառաջ եկած բոլոր ուռոյցքները, բորոտութիւնը, յօդացաւը, [illegible]։ Ասկէ զատ մորթին վրայ բացուած բոլոր վէրքերը, պալարները և գաղղիական ախտէ մնացած վէրքի նշանները վերջնականապէս կը բուժէ։ Մորթին գոյնը կը գեղեցկացնէ և անոր փայլ մը կուտայ։ Այս սպեղանին կատարելապէս կը բուժէ յօդամասերէ յառաջ եկած խիթերը, և աչքի կափարիչներուն շուրջը առաջ եկած բորբոքումները։ Վերջապէս այս սպեղանիին նման ուրիշ դեղ մը չկայ որ սոյն չափ կատարելապէս բուժէ մորթի հիւանդութիւնները և այրուածքները։

Վաճառման միակ կեդրոնատեղին է անգլիացի Պ. ԷՏՄՈՆՏ ՔԱՐՈՒԱՆԱՑԻ վաճառատունը, Ղալաթիա, Վոյվոտայի պահականոցին մօտ, թիւ 95 և 97։ 24—23

«ԱԼԼԻԱՆՁԱ»
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
(ՃԵՆՈՎԱ)

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 15,525,000 ՖՐ.

Ընկերութիւնը կը կնքէ կեանքի ապահովագրութիւններ խառն, և որոշ պայմանաժամերով, օժիտի. ցկեանս կամ ժամանակաւոր եկամուտներու,

[illegible]

Մէկ տարուան ապահովագրութենէ ետքը, երբեք ապահովագիրները (բօլիս) չեն ջնջուիր, մեռնողին և անձնասպանութիւնը կ'երաշխաւորուի, բանաւոր և արհեստի կամ ուղեւորութեան համար յաւելուածական ապահովագին (բօլիս) չի պահանջուիր, ապահովագիներու վճարումը դադրելու պարագային ապահովագիրը կը գնուի ըստ նշանակեալ արժէքին, ապահովագրի ծախք չառնուիր, ընկերութեան շահերուն կը մասնակցի ապահովագրուողը։

[illegible] մահուան կամ աշխատելու անկարողութեան պարագային ժամանակաւոր անկարողութեան համար օրական վճարում կ'ըլլայ։

Երաշխաւորութիւններ՝ հեծանիւի, ձիու, կառքի, թրամուէյի, երկաթուղիի, շոգենաւի, առագաստանաւի, միջատներու խայթուածքի և ապահովագրուողին արհեստին մէջ կամ անկէ դուրս պատահելիք ուրիշ ոև է արկածի դէմ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ, օրինաւոր անձնապաշտպանութիւնը, ինչպէս նաեւ մարդ մը կամ ինչք մը պաշտպանելու առթիւ պատահած ոև է արկած։

Ընկերութեան պանքան է՝ ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Ընդհ. գործակատար
Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Պոլիս, Հաճօբուլօ խան թիւ 53-54-55-56։

ԲԱԶԷ

Մահմուտ փաշա, Ապուտ Էֆ. խանի, թ. 5-6

Հայ վաճառատունն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից

Տէ՛ր,

[illegible]

Եթէ կը փափաքիք ճաշակաւոր, աժան և ըստ ֆրանսական և անգլիական կերպասներէ հագուստ ունենալ, պիտի փնտռէք, եթէ ուրիշ տեղ դիմեք։ Հրեայ—գերման ոսկեզօծ վաճառատանց ապրանքները, դուք ալ գիտէք թէ Աւստրօ—գերման գործարանաց տարրին արտադրութիւններն են, իսկ տեղական խանութպաններն՝ իրենք ալ չգիտեն թէ ի՞նչ կը ծախեն, որովհետեւ հրապարակէն կը գնեն չափազանց սուղ գներով . . . ։

Հաճեցէք այցելել մեր վաճառատունը, և գնահատել մեր առաւելութիւնները։

Ահա մեր գիները.

Քօսթիւմ	100էն 240 դրուշ
Ռըտէնկօթ ժիլէ	160—240 »
Փարտըսիւ	120—170 »
Փանթալոն	30—80 »
Տղու հագուստ	25—60 »

Սակարկութիւն չկայ։—Նորոգութիւն ձրի։

ԹԻՒԸ 2 ԴՐՈՒՇ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԱԼ
ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

Գ. ԷՐՄԻՆԵԱՆ, Ռ. ՄԱՂԱՔԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

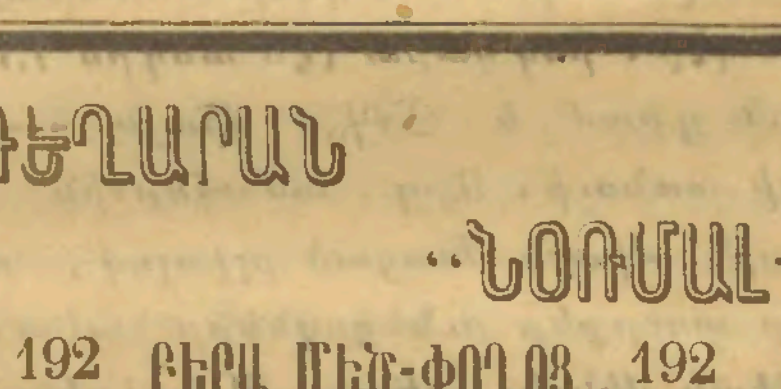
Պոլիս, Սուլթան Համամ Թօփալեան խան
Թիւ 18, 20, 22, 24.
Մեծ Շուկայ, Պօտրում Խան, թիւ 30

Մեր վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին մեծաքանակ զգեստեղէն՝ ամէն եղանակի յատուկ, և չափու վրայ ալ ընտիր հագուստներ կը շինուին։ Մեր նպատակն է մրցիլ թէ՛ Պոլսոյ և թէ Ղալաթիոյ բոլոր վաճառատուներուն հետ. ուստի մեծ խնամք կը տանինք ապրանքներու տեսակին, ազնուութեան և դիմացկունութեան. գիներն ալ 20% աժան են բաղդատմամբ եւրոպական և տեղական հագուստներու։ Ասոր համոզուելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել մեր վաճառատունները, Թօփալեան խան, եւ Մեծ Շուկայ՝ Պօտրում խան։ Այս վերջին վաճառատունը որ Շուկային նորոգութեան առթիւ գոց էր, վերաբացուած է։ Կիներու համար կը գտնուին ամէն տեսակ ժաքէթներ։

Կիրակի օրերն ալ բաց է
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ՎԻՆՍԱՆ ՖՕՑԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՅԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Փաճճէ Գաբու, Հէկիմ Պէյ խանի կից, թիւ 1.

[illegible]

ԴԵՂԱՐԱՆ
«ՆՕՐՄԱԼ»
192 ՊԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 192

Պերայի կեդրոնը, և «Սիթէ տը Պերա» շէնքին անկիւնը հաստատուող այս նոր դեղարանը որ դեղագործութեան արուեստին ամէն կատարելութիւններով օժտուած է, իր դեղերուն զտութեամբ, թարմութեամբ և դիւրամատչելի գիներով օգտակարապէս կը ներկայանայ կրկին հասարակութեան և իր վաղեմի յաճախորդաց։

Դեղարանին տէրը Հ. Էմիրղեան քանի տարիներէ ի վեր ծանօթ է իր Կ. Պոլսոյ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դիմաց ունեցած մեծ դեղարանովը զոր ամբողջովին ծախած և այս նորը հիմնած է։

Դեղարանին վրայ խորհրդակցութեան սենեակ մը յարգելի բժշկաց տրամադրութեան ներքեւ դրուած է և դեղարանը մինչեւ կէս գիշեր բաց է։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (107)

Ժ. ՄԱԹԷՑ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

«Այս հանգոյցը շինողը վարժ կ'երեւայ այս գործին, և տարակոյս չունիմ որ առաջին փորձը չէ։

«Տեսէ՛ք, երեք հանգոյց կայ իրարու վրայ, ամուր մը սեղմուած։

«Ոճրագործը, երբ դժբաղդ կինը վերջին շունչը փչեր էր կամ դեռ կը հանչէր, չուանը ճիտն անցընելով քաշեր է մարմինը։ Վասն զի, տեսէք, չուանը հետզհետէ սեղմուեր է, և ոչ մէկէն ի մէկ, ինչպէս որ կ'ըլլայ ինքզինք կախողի մը, որ իր մարմինը յանկարծ դատարկին մէջ կը ձգէ։»

Պ. Ռօպէն ուշադրութեամբ դիտելով չուանին նշանը զոր պզտիկութեամբ կը քակէր,

—Շատ ճշմարիտ է. ըսաւ Բրէնպօրնի նայելով տեսակ մ'ոգեւորութեամբ։ Արդեօք բժշկութեան ուսանո՞ղ եղած էք։

—Բնաւ... բայց գիտեմ... ինչ որ իմ արհեստիս կը պատկանի...։ Եւ ես շատ տեսած ըլլալով [illegible] կախուածներ, քանի մը գործնական դիտողութիւններ պահած եմ մտքիս մէջ։

—Ուրեմն, ըսաւ ընդհանուր դատախազը, Սէն-Տընիի ոստիկանութեան պարոն տեսուչը չէր սխալած...։ Ստուգիւ սպանութեան մ'առջեւ կը գտնուինք։

—Այդ մասին բնաւ տարակոյս չի կրնար ըլլալ, պատասխանեց բժիշկը։ Եւ ճշգիւ Պ. Բրէնպօրնի ցոյց տուած պայմաններուն մէջ կատարուած է։ Ոճրագործը կամ ոճրագործները նախ խեղդեր են այս կինը, յետոյ չուանը ճիտն անցունելով մարմինը քաշեր են պատուհանին առջեւ, և գետնէն վեր հանելով՝ չուանին ծայրը պատուհանին վրայէն անցունելով գոցեր են։

Այս բացատրութեան միջոցին, զոր ներկաները մտիկ կ'ընէին, Բրէնպօրն ոչ ևս կը նայէր դիակին։

—Ապուշը, ըսաւ յանկարծ ինքնիրեն խօսելու պէս։

—Ի՞նչ կայ, ըսաւ ապահովութեան պետը, որ իրաւամբ կարեւորութիւն կուտար իր այդ ստորադասին։

—Ան կայ թէ ոճրագործը ապուշ մ'է, պատասխանեց Բրէնպօրն։

—Ինչէ՞ն։

—Սպաննելու գործին մէջ ինքզինքն բացարձակապէս տէր էր...։ Բայց անկէ ետեւ... տրամախոհութիւնը կորսնցուցեր է, ինչպէս ամէն կարճամիտ մարդիկ։ Ասկէց աւելի աւանակութիւն չի կրնար ըլլալ։

—Բացատրեցէք նայինք։

—Քանի որ անձնասպանութիւն կ'ուզէր կարծեցընել, ի՞նչ պէտք կար սենեակը տակն ի վրայ ընելու, բոլոր գզրոցները բանալու և ետքը կէս գոցելու այնպէս որ աչքի զարնեն։

Բրէնպօրն իրաւունք ունէր։

Ցայտնի կը տեսնուէր որ կահերը բոլոր խուզարկուէր էին։

—Ուրեմն ոճրին շարժառիթը գողութիւն էր, ըսաւ այն ատեն Դանիէլ տը Քեօր։ Եւ այնպէս պէտք էր ըլլալ։ Այդ ժիւսթին Պոնֆօան մինակ կ'ապրէր և զինքը հարուստ կը կարծէին անշուշտ։

Բրէնպօրն ցնցուեցաւ նախաքննիչ դատաւորին այս խօսքերէն, և իր փոքրիկ կլոր աչերը, Ֆէրնանտի տարփաւորին վրայ սեւեռեցուց։

—Զարմա՞նք, ըսաւ ինքնիրեն. զոհին անունը դեռ մարդ չի տուաւ...ես ալ չէի գիտեր... և Պ. Դանիէլ տը Քեօր գիտէ՛...տարօրինա՛կ բան։

Բայց իր այս խորհրդածութիւնն իրեն պահեց։

—Հասարակ ոճրի մ'առջեւ կը գտնուինք, ըսաւ վերջապէս ընդհանուր դատախազը։

—Կանոնաւորապէս գործ տեսնենք, ըսաւ Դանիէլ տը Քեօր, զգալով իր լռութիւնն ու անգործութիւնը խզելու հարկը, որք երկար շարունակելով կրնային զարմանք և թերեւս իսկ կասկածներ ծնանիլ. ուստի կ'ըսէր ինքնիրեն թէ աւելի լաւ էր իրեն համար ալ, Ֆէրնանտի համար ալ, նախաքննութեան տնօրէնութիւնը զօրեղապէս ձեռքն առնել։

—Մէկը կրնա՞յ զոհին վրայ ճիշդ տեղեկութիւններ տալ մեզի։

—Ես, պարոն նախաքննիչ դատաւոր, ըսաւ ոստիկան զինուորներուն տասնապետը, ես այս տեղացի եմ։

—Լաւ։ Այս կինը շատո՞նց ի վեր հոս կը բնակէր։

—Այս տեղացի էր։

—Ազգականներ ունի՞։

—Ո՛չ, պարոն։

—Կ'երեւի թէ մանկամարդ էր։

—Այո՛, պարոն։

—Կ'ընէ՞ր մանկամարձութիւն։

—Կ'ըսէին թէ կ'ընէր, բայց գաղտնաբար անշուշտ։

—Արգիլուած էր ընելը, ընդմիջեց ոստիկանութեան տեսուչը, ինչպէս որ պատմուած է տեղեկագրին մէջ։

—Ո՞ւր կ'ընէր, դո՞ւրսը թէ տանը մէջ։

—Չենք գիտեր։ Հաւանաբար դուրսն ալ տանը մէջն ալ։

—Ուրեմն գիշերօթիկներ կ'ընդունէր հոս ծածկաբար, ըսաւ ընդհանուր դատախազը։

Դանիէլ սրտատանջութեան թեթեւ շարժում մը զգաց։

—Կ'ենթադրուէր, պատասխանեց տասնապետը, բայց ապացոյց չի կար։

—Սակայն երեւոյթները կը հաստատեն։

—Ո՞ր երեւոյթները, հարցուց մէկէն նախաքննիչ դատաւորը։

—Տանն ընդհանուր վիճակը, որ կահաւոր սենեակներէ կը բաղկանայ ամէնն ալ անկողիններով...։ Երէկ ստուգեցի։

—Հարկաւ մեք ալ աչքէ պիտի անցունենք...։

—Սակայն, յարեց նախաքննիչ դատաւորը անհերքելի փաստով մը, վերջին ժամանակներս թշուառութեան ներկայութիւն ծանուցուած չէր օրիորդ Պոնֆօյի տան մէջ։

(Շարունակելի)